

MEAH CIRÁÐÐEHUSA MEARRÁDUS MH 4134/2016/05.04.00

Guolástanlobiid guovlluguovdasaš dihtomeriin Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain sihke Soađegili gielddas Lappi bálgoša guovllus jagiide 2017 - 2019

Deanu ja Njeavddi čázadagaid luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid, Doallánjoga ja Báhčaveaji čázadagaid luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid ja Duortnos- ja Ovnesjoga čázadagaid luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid sierralobiid dihtomeriin Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain jagiide 2017 - 2019

Addon Vandas 18.11.2016

Mearrádus

Meahciráđđehus lea nannen čuovvovaš guovlluguovdasaš guolástanlobiid dihtomeriid ja luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid sierralobiid dihtomeriid Meahciráđđehusa hálddašan stáhta čáhceviidodagaid geavaheamis guolástussii. Nannejuvvon dihtomearit galget čuvvojuvvot miedihettiin lobiid dahje attedettiin muđuid guolástanvuoigatvuođaid.

Guovlluguovdasaš guolástanlobiid oasil mearrádusas leat sierranaston stággobivddu ja bivddusguolástusa, guovlluguovdasaš dihtomearit. Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid dihtomearit leat sierranaston gielddaid ja lohpeguovlluid jelgii.

Jagiide 2017 – 2019 nannejuvvon dihtomearremearrádussii gullet rávalaš jahkedihtomearit stággobivdui ja bivddusguolástussii ja luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid sierralobiide Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain sihke Soađegili gielddas Lappi bálgoša guovllus

Guolástanlága (379/2015) 45 § vuodul Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain Meahciráđđehus lea bivdán cealkámuša guollebivddu ordnemis ja guolástanlobiid miediheamis čuvvojuvvon vuodđojurdagiid birra Meahciráđđehusas addojuvvon lága (234/2016) 39 §:s oaivvilduvvon ráđđádallangottis.

Manjeleappos ovdanbuktojuvvon lohpeguovlluid lohpemeriid ja guollebivddu ordnema leat gieđahallan skápmamánuš 2016 gielldaguovdasaš ráđđádallangottiin.

Sámedikkis addojuvvon lága (974/1995) 9 §:s oaivvilduvvon ráđđádallangeatnegasvuođa vuodul eiseválddit ráđđádallet Sámedikkiin buot viidát váikkuheaddji ja mearkkašahti doaimmaid birra, mat gusket sámiid ruovttuguvlui. Ráđđádallangeatnegasvuođa ollašuhttima várás áššáigullevaš eiseváldi galgá várret Sámediggái vejolašvuođa cealkit oaivilis ja ráđđádallat ášši birra.

Sámedikkis addojuvvon lága (974/1995) 4 § mielde sámiid ruovttuguovlun oaivvilduvvo Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddaid guovllut ja Soađegili gieldda Lappi bálgoša guovlu.

Sámiid ruovttuguvlui guoski dihtomearremearrádusas lea čadahuvvon 28.9.2016 ráđđádallan Meahciráđđehusa ja Sámedikki gaskkas.

Muhtin guovlluin dihtomearit leat sohppojuvvon lohpejándoriid ja muhtun guovlluin lohpemeriid mielde.

STÁGGOBIVDOLOBIT (EAI GUOSKKA GIELDALAČČAID NUVTTÁ GUOLÁSTANLOHPÁI)

Lohpeviidodatguovdasaš* rávalaš stággobivdodihomearit jahkásaččat 2017-2019

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri jahkásaččat
Eanodat	1551 Eanodaga meahcci	3 000 lobi
Anár	1562 Leammi (álbmotmeahcci)	400 lobi
Anár	1563 UK-meahcci	700 lobi
Anár	1564 Anára meahcci	3 400 lobi
Anár	1579 Anára vánddardanguovlu	700 lobi
Anár	1580 Anárjávri	2 500 lobi
Utsjoki	1574 Ohcejoga meahcci	

* Lappi bálgosa guovllus golgi čázit, earret Suomâ, Muorrvárjoga ja Kulasjoga gieraosiid, gullet Soađegili guovlluguovdasaš stággolohpái (3410 Nuorta-Lappi). Suomâ-Muorrvárjohka ja Kulasjoga gieraosit gullet Lohtu-Suomâ luosa ja dápnoha goargngunguovlluid lohpeviidodahkii (1568 Lohttu, Suomâ).

** Ohcejoga meahci (1574) lohpeviidodaga lobiid mearri nannejuvvo sierra mearrádusain.

BIVDDOSLOBIT (EAI GUOSKKA GIELDALAČČAID NUVTTÁ GUOLÁSTANLOHPÁI)

Bivddoslobit Anára, Eanodaga ja Ohcejoga gielddain, jahkedihtomearri 2017 - 2019

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri
Eanodat	Eanodat	50 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Anár	Anárjávri*	250 lobi (eanemustá 6 sáimma/lohpi)
Anár	Anárjávri oalgečázit	200 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Ohcejohka	Ohcejoga duottarčázit**	

* Anárjávri lohpeviidodahkii gullá guolástanlága (379/2015) 8 § vuodul maiddái Anárjávri almmolaš čáhceviidodat.

** Ohcejoga duottarčázit lobiid mearri nannejuvvo sierra mearrádusain.

Bivddoslobit Soađegili gielddas Lappi bálgosa viidodagas, jahkedihtomearri 2017 - 2019

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri
Soađegilli	Kuutusjávri	15 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Garvinjávrit (2 st.)	25 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Kopsusjávri	16 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Luirujávri	36 lobi (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Lokka dahkujávri*	eanemustá 33 000 sáimma
Soađegilli	Poartabávtti dahkujávri*	eanemustá 16 000 sáimma

* Lokka ja Poartabávtti dahkujávriin, gos leat olu seargehat ja guolleparasihtat, guollenáli nuppástuhtima ja čuovžžaid šattu buorideami várás jávriin galggašii bivdit eatnat seargeguliid ja johttičuovžžaid (Leinonen & Mutenia 2009). Dán dihte Lokka ja Poartabávtti dahkujávriin lea stuorát sáibmearri go dábálaččat eará sajiin.

**LUOSA JA DÁPMOHA GOARGŇUNGUOVLLUID SIERRA LOBIID DIHTOMEARIT
GUOLÁSTANLÁGA 10 § 2 MOMEANTTAS OAIVVILDUVVON ČÁZÁDAGAIN**

**Lohpeguovllugovdasaš luosa ja dápmoha goargŇunguovlluid sierra lobiid rávalaš dihtomearit
jahkásaččat 2017 - 2019**

Gielda	Lohpeviidodat	Lohpejándoriid mearri jahkásaččat
Eanodat	1550 Leahttáseatnu-Boazoeatnu	3 900 jdr
Eanodat	1554 Bálojohka-Jiehtájohka	1 000 jdr
Eanodat	1556 Ovnnesjohka-Geahkkil-Bievrrašjohka	5 600 jdr
Anár	1565 Njeavddi luossa/dápmotguovlu	2 400 jdr
Anár	1566 Kaareehjuuhâ	150 jdr
Anár	1567 Avviljohka, Tovâsjuuhâ, Soahtejohka, Riebanjohka, Lismájohka	2 750 jdr
Anár	1568 Lohttu, Šuomâ	1 650 jdr
Anár	1569 Čivttajohka	300 jdr
Anár	1578 Juvdu, Maadátkuátjuuhâ-Kiäptuvei, Vášku, Leammi-Vuolle- Menešjohka	3 100 jdr
Anár	1583 Gámasjohka, Giellájohka	1 450 jdr
Anár, Ohcejohka	1576 Anárjoga oalgejogat (Vuopmeveadji, Guoldnájohka, Gáregasjohka)	
Ohcejohka	1570 Badje-Buolbmátjoga luossaguovlu, Gálddašjohka*	
Ohcejohka	1571 Veahčat (Veahčajohka, Váišjohka)	
Ohcejohka	1572 Ohcejohka-Goahppelašjohka (Ohcejoga luossaguovlu, Goahppelašjohka)	
Ohcejohka	1573 Biesjohka-Áhkojohka	

* Deanu čázádaga luosa ja dápmoha goargŇunguovlluid sierra lobiid lohpejándoriid mearri nannejuvvo sierra mearrádusain.

Luosa ja dápmoha dakkár goargŇunguvlui gullevaš lohpeguvlui dahje dan oassái, mas lea guolástanguovllu dahje boahhtevaš guolledoalloguovllu dahkan ja eiseválddi nannen dahje láhkaásaheapmái vuodđuduvvi guolástangiiddus dahje guolástanráfáidahttin, dohko eai miedihuvvo sierra lobit guolástangildosa dahje -ráfáidahttima fámus leahkima áiggis.

Luosa ja dápmoha goargŇunguovlluid sánalaš válddahallamat čázádagaid mielde ja fámus leahkki guolástangildosat ja -ráfáidahttimat sihke rávagárttat gielddaid mielde leat buktovuvvon ovdan čuvvosis (čuovus 1). GoargŇunguovlluid rájiid meroštallamis lea geavahuvvon Deanu ja oalgečáziid guolástannjuolggadusa mearrádusat guovlluin ja guolástanguovlluid meroštallan goargŇunguovlorájit.

Vuodđustusat

Dát dihtomearremearrádus vuodđuduvvá meahciráđđehuslága 18 §:ii (guolástanlobiide guoski guovllugovdasaš dihtomearit) ja guolástanlága 10 § 2 momentii (luosa ja dápmoha goargŇunguovlluide miedihanláhkái sierra lobit) sihke manjeleappos ovdan buktovuvvon eará seadusvuđđui dan láhkái, ahte

guolástanlága 1 § ulbmil ollašuvvá Meahciráđđehusa hálddašan stáhta čáhceviidodagain Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain ja Soadegili gielddas Lappi bálgosa guovllus.

Dihtomearremearrádusas báikkálaš guollebivdu lea váldon vuhtii ja sáme kultuvrra hárjeheapmi sámiid ruovttuguovllus lea dorvvastuvvon maiddái guolástanordnemiid hárrái.

Meahciráđđehus lea gullan Ohcejoga gielldaguovdasaš ráđđádallangotti ja nanne dihtomearrebajis 2017-2019 Ohcejoga meahci (1574) lobiid, Ohcejoga duottarčáziid bivddoslobiid ja Deanu čázádaga luosa ja dáp moha goargŋunguovlluid sierra lobiid lohpejándoriid meari spiehkastahkan sierra mearrádusain.

Gávppálaš guollebivdui (ámmátguolásteapmái) ja guollečáziid láigoheapmái guoski mearrádušat dahkkojit meahciráđđehuslága 18 § 3 momeantta mielde virgeolmmošmearrádusain, dalle daidda ii sierra dárbbáš nannet guovlluguovdasaš dihtomeari. Gávppálaš guollebivdu gullá guolástanlága 10 §:s oaiivvilduvvon golmma davimus gieldda guolástanlohpaí. Golmma davimus gieldda nuvtá guolástanlohpaí vuoigadahtton olbmos lea ovdasadji go miedihuvvojit lobit gávppálaš guollebivdui stáhta čáziin Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain.

Meahciráđđehus lea dihtomeriid nannedettiinis váldán vuhtii meahcebevdo- ja guolástanvuoigatvuođaid, mat vuodđuduvvet láchkii ja oamastanvuoigatvuhtii ja daidda buohtastahtti vuoigatvuođaide Meahciráđđehusa hálddašan eanan- ja čáhceviidodagain. Dákkáraš vuoigatvuođat leat ee. guolástanlága 7 § mielde oaggun, oaggun jieŋa nalde ja vuoggaguolástus, guolástanlága 41 § ja 45 § addin fápmudusain miedihuvvon guolástanlobiiguin guolásteapmi sihke guolástuslága 10 §:s oaiivvilduvvon Eanodaga, Anára dahje Ohcejoga gielddas fásta orru olbmo nuvtá lohpi guolástussii namuhuvvon gielddaid stáhta čáhceviidodagain sihke guolástanlága 6 §:s oaiivvilduvvon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáhceviidodagain. Dihtomearit leat nannejuvvon nu, ahte namuhuvvon vuoigatvuođat eai loavkiduvvo. Dát dáhpáhuvvá várrogasvuohtaprinsihpaim sihke ollahuvvan lohpevuodimis ja –geavadiin hápmahuvvan dovddiidusaid vuodul. Guolástanlága 7 §:s oaiivvilduvvon guolástanlosáduš (oaggun, jieŋa nalde oaggun, vuoggaguolástus guollenáliiddikšunmávssu vuodul), guolástanviidodagain lea váldojuvvon vuhtii dihtomeriid meroštallamis Fuoddo- ja guolledoalu dutkanlágádusa ja jagi 2015 rájis Luondduriggodatguovddáža (Luke) čoaggin guolástanviidodatguovdasaš guolástan- ja sálašdieđuid vuodul (Toivonen ym. 2002, Seppänen ym. 2011a, 2011b). Dihtomeriid meroštallamis lea dasa lassin váldojuvvon vuhtii guolásteddiid Meahciráđđehussii sádden sálašmáhcahagat, mat leat gieđahallon lohpeviidodatguovdasaččat Meahciráđđehusa guolledoalu plánen- ja čuovvunvuogádagas.

Dihtomeriid meroštallamis vuhtii váldon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáziin

Meahciráđđehusa dihtomeriid meroštallamis lea váldon vuhtii guolástanlága 6 §:s oaiivvilduvvon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáziin guolástanlága 43 §:s ja 44 §:s ášahuvvon vuogiin.

Guolástanlága 43 §:s oaiivvilduvvon sierra guolástanovdoviidodagaid oasil suvdilis guolásteami eanemus mearri lea váldon vuhtii máinnašuvvon paragrafa 2 momeantta mielde. Momeanttas ášahuvvo, ahte stáhtii gulli čáhceviidodagas leahkki sierra guolástanovdoviidodagas guolástanvuoigatvuohta juohkása nu, ahte bealli guolástanovdoviidodaga suvdilis guolásteami eanemus mearis gullá stáhtii ja bealli sierravuđot guolástanovdduid osolašgiddodagaide earret Anárjávrris, gos stáhtii gullet guokte goalmmátoasi ja sierravuđot guolástanovdduid osolašgiddodagaide okta goalmmátoassi suvdilis guolásteami eanemus mearis. Stáhtii gulli oassi sierra guolástanovdoviidodagaid suvdilis guolásteami eanemus mearis lea čuozihuvvon gielddalaččaid nuvtá lobiid vuodul hárjehan guollebivdui, nuortalašguovllus nuortalaččaid guollebivdui, almmolaš guollebivdui ja stággo- ja bivddosguolásteapmái guolástanlága eaktudan suvdilis anu mielde.

Guolástanlága 44 §:s oavvilduvvon sierra guolástanbáikkiid oasil suvdilis guolásteami eanemus mearri lea váldon vuhtii máinnašuvvon paragrafa 1 momeantta mielde oppalohkái guolástanovddu návddašeddjiide gullevažžan.

Dán mearrádus máinnašuvvon dihtomeriid mearridettiin leat sierravuđot guolástanovdduid oasil váldon vuhtii dušše nannejuvvon sierra guolástanovdoviidodagat ja sierra guolástanbáikkít.

Dihtomearremearrádusa fámus leahkin

Dát mearrádus lea dahkkon 3-jahkásažžan, daningo eai leat ovddalgihtii oaidnimis mearkašahtti nuppástusat guolástusa báikkálaš geavahusas geahčadanáigodagas ovdalgo boahttevaž guolledoalloguovllut ortniidit, eaige jahkásaččat ođastanvuloš dihtomearrái leat sierra ákkat. Dasa lassin guolástanlohpeduodaštusat, maid Anára, Ohcejoga ja Eanodaga gielddalaččat leat guolástanlága 10 § 1 momeantta mielde voigadahtton oažžut nuvtá, čállojuvvojit golmmajagášáigodahkii 2017-2019. Dan sadjái sierra lobit luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide ja stággo- ja bivddosguolástanlobit miedihuvvojit jahkásaččat, muhto daidda guoski lohpedihtomearri nannejuvvo golmmajahkásažžan.

Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid čázádatguovdasaš lohpedihtomearit stáhta čáziin

Meahciráđdehusa fápmudus sierra lobiid miediheapmái luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide stáhta čáziin vuodđuduvvá guolástanlága 10 § 2 momentii, mas áсахuvvo, ahte Deanu ja Njeavddi čázádaga luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide, Doallánjoga ja Báhcaveaji čázádagaid luosa- ja dápmoha goargŋunguovlluide ja Duortnos- ja Ovnnesjoga luosa- ja dápmoha goargŋunguovlluide guoski sierra lobiid stáhta čáhceviidodagaide miediha Meahciráđdehus.

Sierra lobiid dihtomeriid meroštallan vuodđuduvvá meahciráđdehuslága 18 §:ii, man vuodul Meahciráđdehus nanne guovlluguovdasaš dihtomeriid guolástanlága 5 §:s oavvilduvvon ulbmilii Meahciráđdehusa hálddašan guovlluin.

Dihtomeari bidjan čázádatguovdasaččat doarju guolástanlága 10 § 2 momeanttas máinnašuvvon guovddáš johtiguollečázádagaid guollebivddu ordnema johtiguollenáliid dorvvasteaddji suvdilis vugiin luossa- ja dápmotnáliid sierralágan diliid vuhtii váldimiin. Dihtomeriid meroštallan vuodđuduvvá buoremus geavaheamis leahkki dieđalaš dutkan- ja čuovvundihtui dahje dieđalaš árvoštallamii dan čázádaga luossa- ja dápmotnáliid dilis, čázádaga veajetbuvttadanvejolašvuodain ja ulmmálaš goddonáli sturrodagas sihke guolástandeattus. Lohpejándorat leat meroštallojuvvon ja čuoziuvvon čázádagaid siste vuhtii váldimiin čázádagaid árvoštallon buvttadannávcca ja guollenáliid lunddolaš eallingierdu. Goargŋunguovlluin stáhta čáziin leahkki sierra guolástanovdoviidodagaid sierravuđot guolástanovddut leat váldon vuhtii dihtomeriid meroštallamis ja čuoziheamis.

Stággobivdolohpedihtomearit ja bivddosguolástanlohpedihtomearit stáhta čáziin

Meahciráđdehuslága 18 § mielde guolástanlága 5 §:s oavvilduvvon lobiide Meahciráđdehusa hálddašan guovlluid geavaheamis daddjon lágas oavvilduvvon ulbmilii sáhtá nannet guovlluguovdasaš dihtomeriid.

Dihtomearremearrádusain meroštallo guovlluguovdasaččat Meahciráđdehusa vuovdin stággobivdo- ja bivddosguolástanlobiide vuodđuduvvi guollebivddu ordnema almmolaš linjen ja mearri guovlluid mielde. Dihtomeari ásaheapmi čázádatguovdasaččat doarju guolástanlága 1 § ulbmila ordnet guolleriggodagaid geavaheapmi ja dikšun suvdilis vugiin nu, ahte guollenáliid lunddolaš eallingierdu ja guolleriggodagaid mánggabealatvuohta bohtet váldot vuhtii. Lohpedihtomeriid meroštallamis lea ávkkástallon guolledoalu plánen- ja čuovvunortnegiin, masa juohke okta Meahciráđdehusa lobiin bivdán olmmoš sáhtá addit sálašmáhcahaga iežas guollebivddus (Luhta 2008). Čoggon sálašmáhcahagat raporterejuvvojit

čuožahagaid mielde sihke lohpeguovlluid mielde dán ortnegis. Guhkitáigásaš ovttadatsálašdieđuid čoggodettiin sáhttá boahttevuodas árvvoštallat maiddái guollenáli boaddisvuodas ja ráhkadusas dáhpáhuvi nuppástusaid lohpeguovlluin (Rahikainen 1999).

Bivddoslohpedihtomeari gokčá bivddosguolástusa Meahciráđđehusa lobiiguin. Bivddoslohpeguovlluin dáhpáhuvi ámmátguollebivdu lea váldon vuhtii dihtomeriid meroštallamis. Juos bivddoslohpeguovlluin báhcá jahkásaš bivddoslohpedihtomeari geavatkeahttá, sáhttá guollečáziid dikšuma ja gávppálaš guollebivddu ovddideami várás dihtomeari dárbbu mielde geavahit maiddái gávppálaš guollebivdu ja nuppegežiid.

Guolleriggodagaid suvdilis geavaheapmi ja guollebivddu stivren ja merren

Meahciráđđehusa hálddašan stáhta čáziid suvdilis guolástusa eanemus mearri lea meroštallojuvvon buot buoremus geavahahtti dieđu vuodul. Meroštallamis lea ávkástallon golmma davimus gieldda čázádagaide guoski dieđalaš dutkan- ja čuovvundieđuiguin sihke várrugasvuoda vuodđojurdaga heivehettiin dieđalaš dutkanbohtosiidda dahje báikkálaš guolásteaddjidihtui doarjaleaddji vuodšuvvon árvvoštallamiin sihke Meahciráđđehusa guolástanlohpevuovdimis ja -geavadiin čoggon dovddiidusaiguin guollenáliid dilis ja suvdilis ávkástallamis čázádatguovlluid eará bivdovuogiatvuoda vuodul dáhpáhuvi guolásteami vuhtii váldimiin.

Luosa ja dápmoha goargunguovlluid ja stággo- ja bivddosguolástusa dihtomeriid nannedettiin lea dasa lassin leamaš vuodđun dat, ahte guolástettiin geahččaluvvo guolástanlága 1 § mielde dorvvastit guolleriggodagaid suvdilis ja mánggabealat buvttadeapmi, guollenáliid lunddolaš eallingierdu ja guolleriggodagaid ja eará čáhceluonddu mánggabealatvuolta ja suodjaleapmi ja ahte guollenáli ávkástallo jierpmálaš vuoduin ja válddedettiin vuhtii guolleekonomálaš bealit.

Čáhceviidodatguovdasaš guollebivddu dárkilis stivren ja merren dáhpáhuvá Meahciráđđehusa lohpevuovdinrávvagiiguin ja lohpeguovdasaš sierraeavttuiguin/njuolggadusaiguin ee. bivdui dahje bivdosii guoski ráddjemiiguin.

Guolástanlobiin leat álot sierra máinnašuvvon vejolaš čuožahatguovdasaš ráddjemat. Čáhceviidodatguovdasaš mihtilmas ráddjemat bivddoslobiin leat sáimma galljodatráddjemat. Stággobivdolobiin mihtilmas sierraeavttut leat lohpeguovdasaš sálašráddjemat, guliid bivdomihttoráddjemat sihke áigái ja guvlui guoski bivdoráddjemat dahje bivdovuohkái guoski njuolggadusat. Meahciráđđehusa guolástanlobit eai atte vuoigatvuoda bivdit ollásit láigohuvvon čáziin, guollešaddadan- dahje eará ráfáidahtton čáziin.

Gáldut

- Autti, J. 2014. Selvitys kalastuksesta Ounasjoella vuonna 2012. *Tutkimusraportti* nro 19. Kemijoki Oy, Rovaniemi. 16 s. + liitteet.
- Laakkonen, M. 2011. Kalastuspäiväkirja kokoaa saalistiedot. *Suomen Kalastuslehti* 5/2011. S. 20-21.
- Leinonen, K. & Mutenia, A. 2009. Lokan ja Porttipahdan tekojärvien kalakantojen tila. *Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja* A184. 32 s.
- Leinonen, K., Seppänen, M., Raasakka, N. & Magga, A. 2011. Urho Kekkosen kansallispuiston kalastus- ja retkeily selvitys 2008. *Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja*, Sarja B 148. Metsähallitus. 36 s.
- Lind, E.A. 1990. Kalapopulaation perusparametrit. Valtion painatuskeskus, ammattikasvatushallitus, Helsinki 133 s.
- Luhtha, P.-L. 2008. Evä@ parempiin kalavesiin. *Suomen Kalastuslehti* 4/2008. s. 23-25.
- Länsman, M. 2010. Näätämöjoen lohenkalastuksen luonteet ja kalastussäädökset. *Riista- ja kalatalous – Selvityksiä* 22/2010. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 24 s.
- Länsman, M. & Niemelä, E. 1995. Ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastus Kaldas-, Boratbocka- ja Vetsijoessa 1984-1994. *Kala- ja riistaraportteja* 25. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 17 s. + 2 liitettä.
- Länsman M. ja Niemelä E. 2010. Lohenkalastus Tenojoen sivuvesissä. *Riista- ja kalatalous – Selvityksiä* 2/2010. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 26 s.
- Länsman, M., Stolt, E. & Seppänen, M. 2005. Näätämöjoen lohenkalastus ja retkeilypalvelut. *Kala- ja riistaraportteja* 341. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 48 s. + 3 liitettä.
- Niva, T., Salonen, E., Raineva, S., Savikko, A., Vaajala, M. & Jutila, H. 2013. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu 2012. *RKTL:n työraportteja* 22/2013. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 23 s.
- Niva, T., Salonen, E., Raineva, S., Savikko, A., Vaajala, M. & Jutila, H. 2014. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu 2013. *RKTL:n työraportteja* 36/2014. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 19 s.
- Niva, T., Salonen, E., Raineva, S., Savikko, A., Vaajala, M. & Jutila, H. 2015. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu 2014. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 67/2015. Luonnonvarakeskus, Helsinki. 19 s.
- Rahikainen, M. 1999. Kalakannan runsauden arviointi yksikkösaaliin perusteella. s. 161-169. Teoksessa: Böhling, P. & Rahikainen, M. (toim.) - *Kalataloustarkkailu – periaatteet ja menetelmät*. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 303 s.
- Salonen, E., Niva, T. & Heinimaa, S. 2004. Inarin kalataloudellisen velvoitetarkkailun yhteenveto vuosilta 1999-2003. *Kala- ja riistaraportteja* 338. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 35 s.
- Salonen, E., Niva, T., Maunu, A., Pukkila, H. & Savikko A. 2005. Säännöstellyn Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu – Toimintakertomus vuodelta 2004. *Kala- ja riistaraportteja* 370. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 35 s. + liite.
- Salonen, E., Niva, T., Raineva, S., Pukkila, H. & Savikko, A. 2007. Säännöstellyn Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu. Toimintakertomus vuodelta 2006. *Kala- ja riistaraportteja* 417. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 33 s. + liite.
- Salonen, E., Niva, T., Raineva, S., Savikko, A., Vaajala, M., Pukkila, H., Aikio, E. & Jutila, H. 2012. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen kalataloudellinen velvoitetarkkailu 2012. *RKTL:n työraportteja* 23/2012.
- Seppänen, E., Toivonen, A.-L., Kurkilahti, M. & Moilanen, P. 2011a. Suomi kalastaa 2009 – Vapaa-ajankalastus kalastusalueilla. *Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia ja selvityksiä* 1/2011. 56 s.
- Seppänen, E., Toivonen, A.-L., Kurkilahti, M. ja Moilanen, P. 2011b. Suomi kalastaa 2009 – vapaa-ajankalastuksen saaliit kalastusalueittain. *Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia ja selvityksiä* 7/2011. 53 s.
- Sutela, T. & Niva, T. 2005. Severtijärven kolttien kalastusolot 1970-luvulta 2000-luvulle. *Kala- ja riistaraportteja* 365. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 21 s. + liite.
- Tenojoen lohikantojen tila 2015. Tenojoen vesistön lohiseurantaa- ja tutkimustyöryhmän raportti.
- Toivonen, A.-L., Moilanen, P. & Railo, E. 2002. Suomi kalastaa 2001 – kalastusrasitus kalastusalueilla. *Kala- ja riistaraportteja* 266. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 52 s. + 4 liitettä.
- Vähä, V., Pulkkinen, K., Ankkuriniemi, M. & Nerg, S. 2012. Tornionjoen yhteislupa-alueen kuulumatonta kalastusta vesistön yläjuoksulla vuonna 2011. *RKTL:n työraportteja* 25/2012.

Láhkačuoggát

Láhka Meahciráđdehusas (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Guolástanláhka (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 36 §, 41 §, 43 §, 45 §, 48 §, 63 §, 133 §

Stáhtaráđi láhkaásahus guolástusas (1360/2015)

Láhka sámedikkis (974/1995), 4 §, 9 §

Nuortalašláhka (253/1995), 9 §

Sámi giellaláhka (1086/2003)

Láhkaásahus guollebivddus Njeavddi guolástanviidodagas Norggain dahkkon soahpamuša ja dasa čatnaseaddji guolástanjuolggadusa fápmuibidjamis (377/1978)

Láhkaásahus guollebivddus Njeavddi guolástanviidodagas Norggain dahkkon soahpamuša ja dasa čatnaseaddji guolástanjuolggadusa nuppástussii guoski soahpamuša fápmuibidjamis (408/1984)

Láhkaásahus Deanu guolástanbiire oalgečázadagaid guolástanjuolggadusas (405/1990)

Luonddusuodjalanláhka (1096/1996), 15 §, 19 §

Nuppástusohcan

Dán mearrádussii duhtameahttun oažžu ohat dasa váidimiin nuppástusa Davvi-Suoma hálddahusrievttis dađi mielde go hálddašanláhkameannudanlágas (586/1996) mearriduvvo. Váidinčujuhus lea čuovusin.

Mearrádusa ollašuhttin

Dát mearrádus sáhtta ollašuhttojuvvot nuppástusohcamis fuolakehtta.

Nuppástusohcaneiseváldi sáhtta goitge gielddit mearrádusa ollašuhttima.

Mearrádusa diehtunaddin

Dát mearrádus addojuvvo diehtun almmolaš diehtunaddimin. Mearrádus dollojuvvo oaidninláhká 31.12.2016 rádjái Meahciráđdehusa guovddášovttadagas, Vernissakatu 4, 01300 Vanda, Meahciráđdehusa Avvila bálvalanbáikkis, Ivalontie 10, 99800 Ivalo, Meahciráđdehusa Dávvi-Sámi luondduguovddáš Siiddas, Inarintie 46, 99870 Inari ja Meahciráđdehusa Duottar-Sámi Luondduguovddášis, Peuratie 15, 99400 Enontekiö sihke www.eräluvat.fi-bálvalusas. Áššegirjji oaidninláhká bidjamis ilmmuhuvvo virggálaš bládis sihke dasa lassin čuovvovaš aviissain: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa, Kaleva, Kainuun Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus ja Hufvudstadsbladet.

Fuodđodoallohoavda

Jukka Bisi

Alladárkkisteaddji

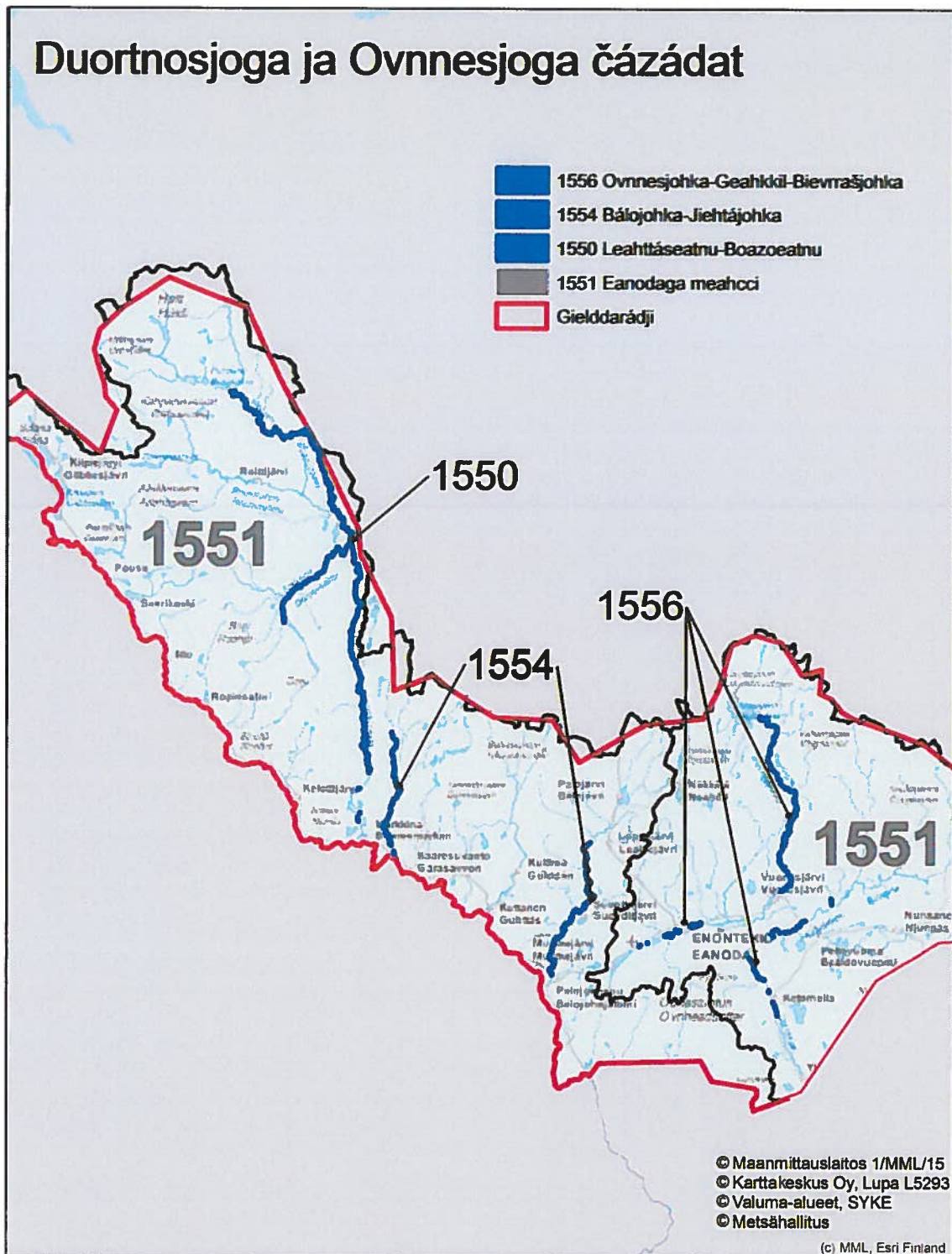

Mika Laakkonen

ČUOVUS 1

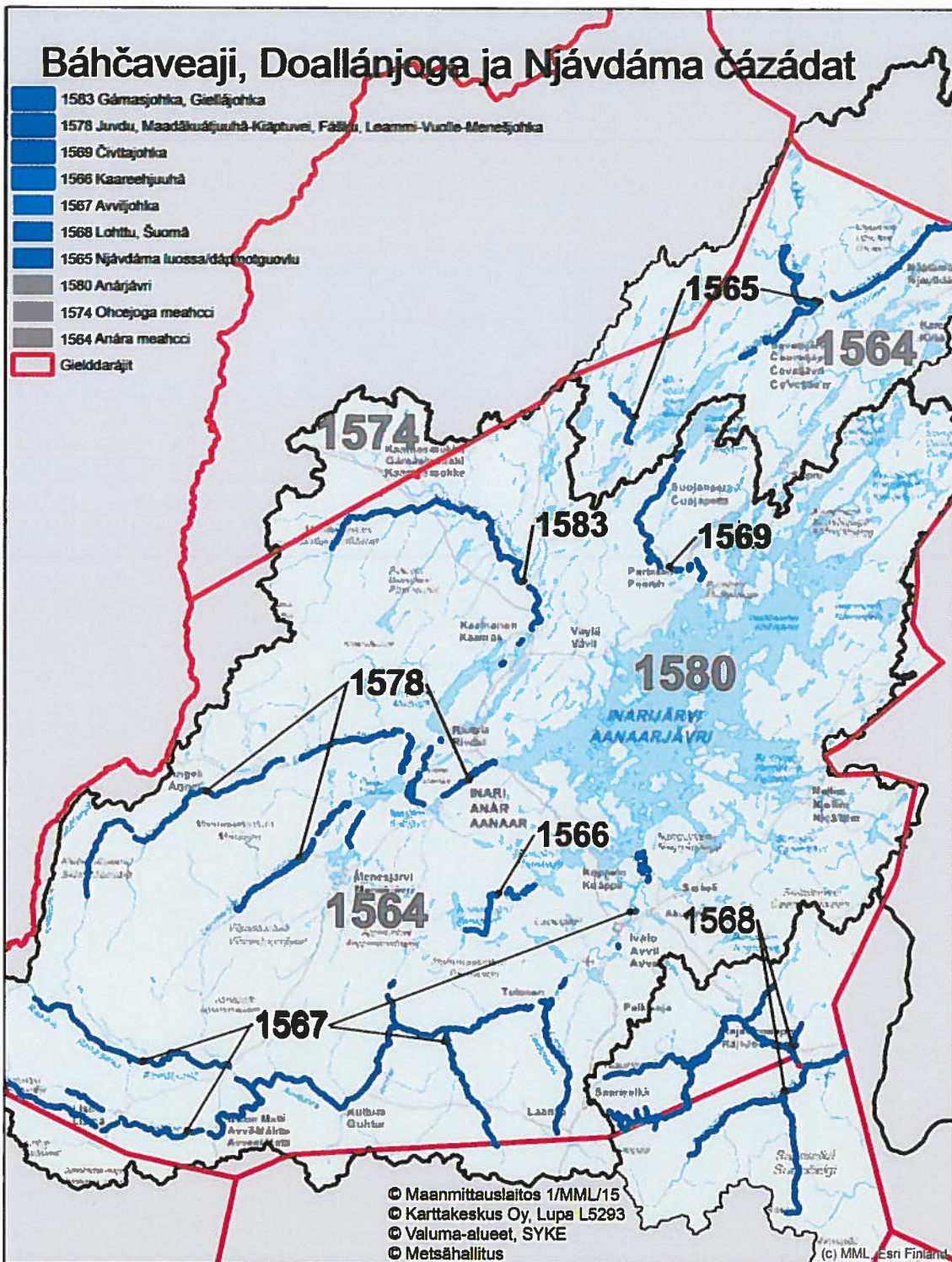
Luosa ja dápmoha goargŋunguovllut čázádagaid mielde

Čázádat (lohpeguovllu nr)	Goargŋunguovlluid rájit
Deanu ja Njeavddi čázádat	
Biesjohka, Áhkojohka (1573)	Biesjohka Biesjávraí, Áhkojohka, doallá sisttis stáhta viidodagaid Čulloveaijogas, Njiljogas ja Nuvvosjogas
Vuopmevadj, Guoldnájohka, Gáregasjohka (1576)	Vuopmevadj luossagoargŋunguovllu rádjái, Guoldnájohka, Gáregasjohka luossagoargŋunguovllu rádjái ja Suttjesjohka
Goahppelašjohka (1572)	Goahppelašjohka ja Birkejohka Birkeluobbala rádjái
Ohcejohka (1572)	Ohcejohka Mierašjávraí, Gukčejohka Vuolimuš Gukčejávri rádjái, Cuoggá, Čársejohka ja Linjinjohka. (Geavvu luonddumeahcis ii gula lohpeviidodahkii)
Veahčajohka, Váišjohka (1571)	Veahčajohka Veahčajávraí, Váišjohka.
Badje-Buolbmátjohka, Gálddašjohka (1570)	Badje-Buolbmátjohka, Luossajohka, Skihpajohka (ráfáidahtton Deanu oalgečáhcenjuolggadusa mielde), Gálddašjohka luossagoargŋunguovllu rádjái (joga vuolleoassi ráfáidahtton)
Njeavdi (1565)	Njeavdi riikkarájis Opuskasjäu'rrii, Silisjohka Stuurra Silisluobbali, Njeavddi badjeoassi, Vaddjohka Nihkolasjohkanjálbmái
Duollánjoga ja Báhcaveaji čázádat	
Lohttu, Šuomâ (1568)	Lohttu Vellisärpimäoanjalmmi rádjái, fárrui logadettiin Torkojohka, Kolmäsjuuhâ ja Kulasjohka (ráfáidahtton), Šuomâ fárrui logadettiin Muorrvárjohka (ráfáidahtton)
Avviljohka (1567)	Olles johka, fárrui logadettiin Tovâsjuuhâ, Soahtejohka, Riebanjohka ja Lismájohka
Kaarehjuuhâ (1566)	Rááhájávris Pännijávraí (guolástangiielddus)
Juvdu (1578)	Anárjávris Solojávraí
Maadákuátjuuhâ (1578)	Maadákuátjuuhâ Solojávris Pááđááarii
Klāptuvei (1578)	Maadákuátjuuhâs Mudusjávraí
Fášku (1578)	Fáškuluobbala rádjái
Leammi, Vuolle-Menešjohka (1578)	Leammi Ravadasjávraí, Vuolle-Menešjohka
Gámasjohka, Giellájohka (1583)	Gámasjohka Giellájohkanjálbmái, Giellájohka Stuorrávzejohkanjálbmái (Giellájohka ráfáidahtton guolástanguovllu mearrádusain Gáregasnjárgga eatnangeainnu šaldi bajábeale osiin ovttas oalgejogaiguin)
Čivttajohka (1569)	Olles johka (guolástangiielddus)
Duortnosjoga ja Ovnesjoga čázádat	
Leahttáseatnu, Boazoeatnu (1550)	Olles johka, fárrui logadettiin Doareseatnu Vutnesjohkanjálbmái
Jiehtájohka, Bálojohka (1554)	Jiehtájohka Buvssasjohkanjálbmái, Bálojohka Bázetjohkanjálbmái
Ovnesjohka, Geahkkil, Bievrrašjohka (1556)	Ovnesjohka-Ovnesjávraí, Geahkkil Gállájohkanjálbmái, Bievrrašjohka Vuottesjávris Bievrrašjávraí, fárrui logadettiin Máđerjohka (ráfáidahtton)

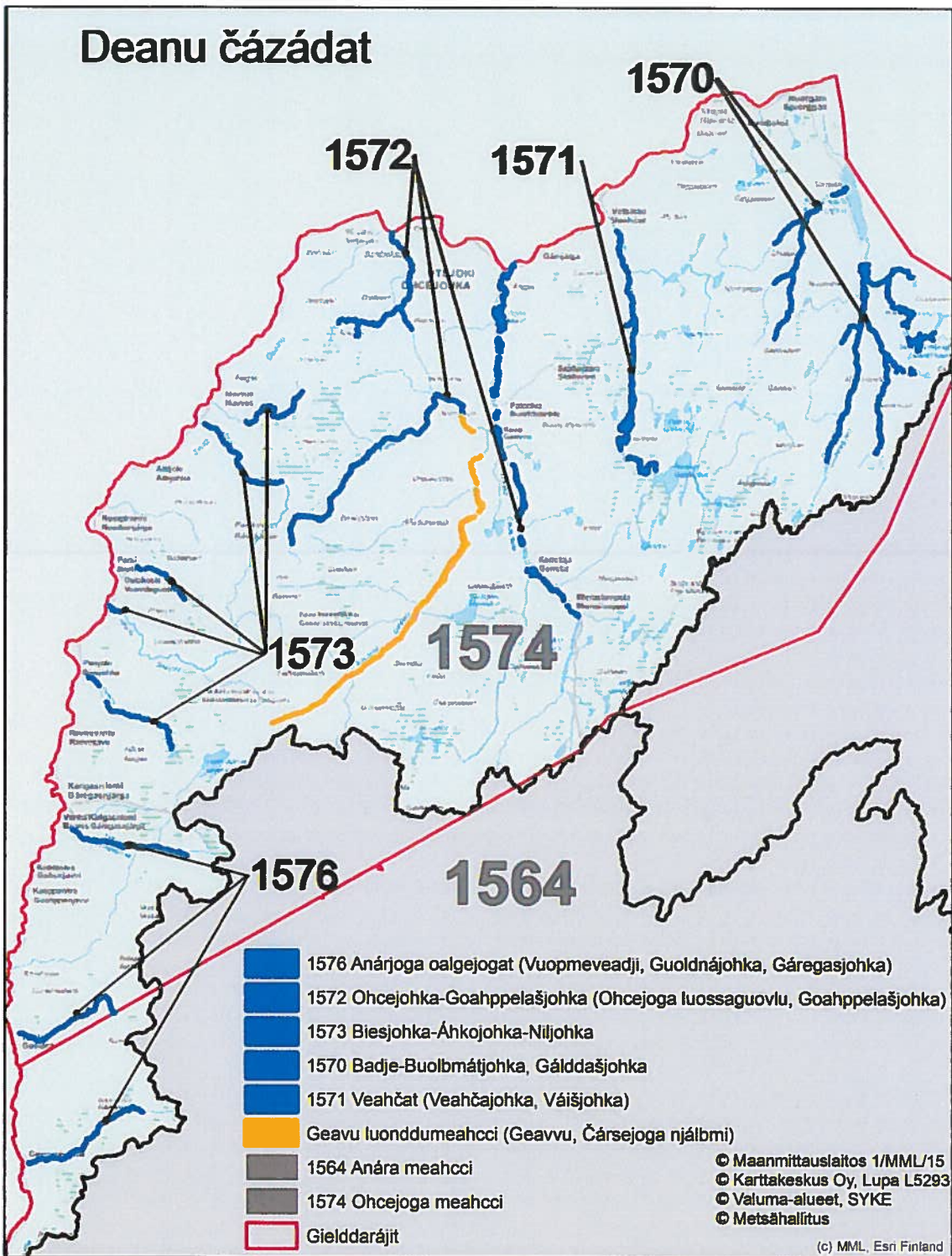
Luosa ja dápmoa goargŋunguovlluid gieldaguovdasaš čujuhangárttat

Luosa ja dápmoa goargŋunguovllut stáhta čáhceviidodagain Duortnosjoga ja Ovnnesjoga čázádagain Eanodaga gielddas. (Nummirat čujuhit Meahciráddehusa čázádatguovdasaš lohpeguovlluide.)

Luosa ja dápmoha goargŋunguovllut stáhta čáhceviidodagain Báhčaveaji, Doallánjoga ja Njeavddi čázádagain Anára gielddas. (Nummirat čujuhit Meahciráđdehusa čázádatguovdasaš lohpeguovlluide. Fuom. Oassi lohpeguovllu 1568 Lohttu-Suomá jogain leat Soadegili gielddas.)

Luosa ja dápmoha goargŋunguovllut stáhta čáhceviidodagain Deanu čázádagas Ohcejoga gielddas. (Nummirat čujuhít Meahciráđđehusa čázádatguovdasaš lohpeguovlluide. Fuom. Lohpeguvlui 1576 Anárjoga oalgejogat gulli Vuopmeveadji lea Anára gielddas.)

VÁIDALANČUJUJUS

(Láhka Meahciráđđehusas 21 §)

Dán mearrádussii duhtameahtun sáhtá ohcat dasa nuppástusa váidalemiin hálddahušiektái čálalaš váidalusain.

Váidalusčállosa sisdoallu ja vuolláičállin

Váidalusčállošis, mii čujuhuvvo hálddahušiektái, galget ilmmuhuvvot čuovvovaš áššit:

- váidaleaddji namma ja ruovttugiella
- mearrádus, masa ohccojuvvo nuppástus
- maidda báikkiide mearrádussii ohccojuvvo nuppástus ja maid nuppástusaid dasa gáibiduvvojit dahkkojuvvo sihke ákkaid, maiguin nuppástus gáibiduvvo
- boastačujuhus ja telefonnummár, maidda áššáigullelaš almmuhusat váidaleaddjái sáhttet doaimmahuvvot.

Jos váidaleaddji hupmanválddi geavaha su lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái dehe jos váidaleaddji ráhkadeaddji lea soames eará olmmoš, de váidalusčállošis galgá ilmmuhuvvot maid dán namma ja ruovttugiella.

Váidaleaddji, lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái galgá vuolláičállit váidalusčállosa.

Váidalusčállosa čuvvosat

Váidalusčállošis galgá laktit:

- mearrádus, masa ohccojuvvo nuppástus váidalemiin, originálan dehe kopiijan
- duođaštus das, goas mearrádus lea addon diehtun, dehe eará čilgehus váidalanáiggi álgima áigemuttus
- áššegirjjit, maidda váidaleaddji doarjala gáibádusas duvddan, jos dat eai leat juo ovdal doaimmahuvvon eiseváldái
- áššeolbmá váldegirji, jos áššeolmmájin doaimmá ášševuoddji dehe almmolaš vuoigatvuođaveahkki

Váidalanáigi

Váidalus galgá dahkkojuvvo 30 beaivve siste mearrádusa diehtunoažžumis. Váidalanáiggi rehkenasttedettiin diehtunoažžunbeaivi ii váldojuvvo vuhtii.

Diehtunoažžunbeaivi rehkenastojuvvo čuovvovaččat:

- jos mearrádus lea luobahuvvon dasa, geasa ášši gullá, su áššeolbmái dehe sáttatolbmái, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan mearrádusa steampilis
- jos mearrádus lea sáddejuvvon boastta mielde vuostáiváldinduođaštusa vuostá, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan vuostáiváldinduođaštusas
- jos mearrádus lea bostejuvvon dábálaš reiven, dat gehččojuvvo bohtán diehtun čihččet beaivve bostenbeaivvis, jos eará ii boade ovdan

- jos mearráduš lea doaimmahuvvon diehtun eará ládje soames eará olbmui go mearrádušožžui (gaskagieđa diehtunaddin), gehččojuvvo mearrádušoážžu ožžon mearráduša diehtun goalmát beaivve diehtunaddin- dehe vuostáiváldinduodaštusa čujuhan beaivvis
- jos mearráduš dehe dieđáhus dan oidnosis doallamis lea ilmmuhuvvon virggálaš bláđis dehe almmolaš dieđáhusain ilmmuhandávvalis, gehččojuvvo diehtunoážžun dáhpáhušan čihččet beaivve dan beaivvis, go dieđáhus virggálaš bláđis lea ilmmuhuvvon dehe dieđáhus lea biddjon ilmmuhandávvalii

Váidalančállosa doaimmaheapmi

Váidalančállosa sáhtá doaimmahit hálddahušriektái persovnnalaččat, boastta bakte máksojuvvon boastasáttan, faksiin, šleatgapoasttain dehe áššeolbmá dehe sáttatolbmá geavahemiin. Bosten dáhpáhušvá sáddejeaddji ovddasvástádusain. Váidalus galgá ollet eiseváldái virgeáigge ovdal 30 beaivve váidalanáiggi nohkamis, vai váidalus sáhtá dutkojuvvot. Jos váidalanáiggi maŋimus beaivi lea bassebeaivi, lávvordat, iehčanavuoda beaivi, válborebeaivi, juovlaruohta dehe mihcamáruohta, váidalanáigi joatkahušvá goitge vel čuovvovaš árgabeaivvi virgeáiggi nohkama rádjái.

Hálddahušrievtti oktavuodadieđut

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Isokatu 4, 90100 Oulu
(PL 189, 90101 Oulu)
Puhelin: 029 56 42800
Faksi: 029 56 42841
pohjois-suomi.hao@oikeus.fi